

ЗАКОН США ПРО АВТОРСЬКЕ ПРАВО 1976 РОКУ

Володимир Дроб'язко,
завідувач сектора суміжних прав НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, кандидат філологічних наук

Закон США про авторське право 1909 року кардинально не наблизив національне законодавство до фундаментальних вимог Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів, оскільки зберігав як систему формальностей (реєстрація, депонування твору, проставлення знака охорони), так і протекціоністську вимогу про виготовлення у США книг і періодичних видань англійською мовою, зокрема іноземного походження.

Розвиток кіноіндустрії, радіо, телебачення та інших способів аудіо- й візуального запису з одночасною зміною методів і практики ведення бізнесу в зазначених сферах висунув низку нових проблем, на які необхідно було зважати при вдосконаленні системи правової охорони результатів творчої діяльності.

Наслідком викладених вище проблем стали спроби законодавця переглянути деякі положення Закону 1909 року. Так, у 1912 році до об'єктів авторського права були віднесені кінофільми, в 1952 році виключне право публічного виконання з метою одержання прибутку стало поширюватись і на недраматичні літературні твори.

У 1954 році США одними з перших ратифікували Всесвітню (Женевську) конвенцію про авторське право 1952 року ця багатостороння угода, не відмінюючи зобов'язань держав-учасниць Бернської конвенції, дала імпульс для міжнародної охорони авторських прав.

Зазначена Конвенція надавала національний режим охорони творам, випущеним у світ на території будь-якої держави-члена Женевської конвенції. Спеціально для США до Конвенції були включені норми про збереження за державами-учасницями права закріплювати в національному законодавстві додаткові вимоги для надання охорони творам, випущеним у світ на території такої держави, чи творам громадян цієї держави, незалежно від місця їх випуску у світ. Стосовно творів, які вперше випущені у світ за межами території держави-учасниці Конвенції і автори яких не є громадянами цієї держави, то будь-які вимоги національних законодавств про дотримання формальностей вважаються виконаними, якщо на всіх примірниках таких творів буде проставлено знак охорони авторських прав.

У зв'язку з ратифікацією Женевської конвенції до законодавства США були внесені відповідні зміни. Та вже на той час стало очевидним, що можливості часткового корегування Закону 1909 року вичерпані, й необхідне прийняття нового законодавчого акта в зазначеній галузі. Причиною цього був бурхливий розвиток нових форм і способів використання творів, не передбачених Законом 1909 року, а також встановлення цим Законом обмеженої кількості можливих випадків примусового ліцензування, що певною мірою стримувало розвиток бізнесу, насамперед, у галузі викори-

стання музичних творів без згоди автора, але з виплатою винагороди.

Підготовка нового закону про авторське право зайняла кілька десятиліть, що пов'язано із загальним американським ставленням до законодавчої регламентації як до субсидіарного інституту правового регулювання тих або тих суспільних відносин.

Серйозна спроба всебічного дослідження проблем, пов'язаних з переглядом закону про авторське право, була ініційована Конгресом у 1955 році. В межах цієї роботи Бюро реєстрації авторських прав було проведено низку правових і фактичних досліджень. Результати цих досліджень стали поштовхом до взаємного обміну ідеями, судженнями та пропозиціями, необхідними для системного вдосконалення законодавства.

У 1961 році Бюро реєстрації авторських прав подало Конгресові ґрунтовну доповідь з рекомендаціями щодо повного перегляду Закону про авторське право США. Проводилися зустрічі представників зацікавлених сторін, на яких узгоджувалися різні аспекти перегляду Закону. В 1967 році Палата представників схвалила законопроект про перегляд Закону про авторське право США, проте внаслідок різних підходів до проблем, пов'язаних з використанням творів за допомогою кабельного телебачення, а також за освітньою та бібліотечною метою, Сенат відхилив законопроект.

У 1976 році в компромісній редакції законопроект було прийнято Палатою представників, схвалено Сенатом і підписано президентом США. Характерна особливість Закону 1976 року — відхід від сталих традицій, що знайшли своє відображення у Статуті королеви Анни, американському Законі 1790 року, а також у Законі 1909 року. Водночас багато норм Закону 1909 року в певною мірою збереглись у новому законодавчому акті.

Закон складається з 9 глав.

Глава 1 «Предмет і сфера дії авторського права» (§§ 101–118) містить

визначення термінів (§ 101), загальні походження (§ 119), положення про збірники і похідні твори (§ 103), національне положення (§ 104), твори уряду США (§ 105), виключні права на охоронювані авторським правом твори (§ 106), добровільне використання (§ 107), відтворення бібліотеками і архівами (§ 108), наслідки передачі конкретного примірника або фонограми твору (§ 109), винятки для деяких видів виконання та показу (§ 110), вторинну трансляцію (ретрансляцію) (§ 111), обсяг виключних прав на твори живопису, графіки та скульптури (§ 113), обсяг виключних прав на звукозаписи (§ 114), примусові ліцензії на виготовлення і розповсюдження фонограм (§ 115), публічне виконання шляхом платних автоматичних музичних програвачів (§ 116), обмеження виключних прав на комп'ютерні програми (§ 117), використання деяких творів у зв'язку з некомерційним мовленням (§ 118).

Авторським правом, відповідно до цього Закону, охороняються оригінальні авторські твори, зафіксовані в будь-якій відчутній формі, що відома нині чи буде відкрита згодом, яка робить можливим сприйняття, відтворення або сповіщення твору іншим особам як безпосередньо, так і за допомогою певного механізму чи пристрою. Авторські твори поділяються на такі категорії: літературні твори; музичні твори (із будь-яким супроводжувальним текстом також), драматичні твори (із будь-якою супроводжувальною музикою); пантоміми та хореографічні твори; твори живопису, графіки і скульптури; кінофільми та інші аудіовізуальні твори; звукозаписи.

Передбачена цим Законом авторсько-правова охорона надається твору урядом США, не забороняється придбання та володіння авторським правом, переданим за угодою про відступлення, за заповітом або в інший спосіб.

Згідно з цим Законом, володілець авторського права має виключне

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

право здійснювати та дозояти: відтворення охоронюваного авторським правом твору у вигляді примірників або звукозаписів; створення похідних творів на основі охоронюваного авторським правом твору; розповсюдження примірників або фонограм твору широкому колу осіб шляхом продажу чи іншого передавання права власності, чи шляхом здавання у прокат, оренду або найм; публічне виконання охоронюваного авторським правом літературного, музичного, драматичного і хореографічного твору; публічний показ охоронюваного авторським правом літературного, музичного, драматичного та хореографічного твору, пантоміми, твору живопису, графіки і скульптури (зокрема кадрів кінофільму та іншого аудіовізуального твору).

Добровільне використання охоронюваного авторським правом твору, й відтворення його у вигляді примірників або звукозаписів також, для таких цілей, як створення критичних робіт (коментарів, зведень новин) з метою навчання (й розмноження примірників для використання у класі також), освіти чи наукового дослідження не є порушенням авторського права. При визначенні того, чи є використання твору в кожному конкретному випадку добросовісним використанням, необхідно брати до уваги такі фактори: мета і характер такого використання, зокрема, чи має таке використання комерційний характер або ж переслідує некомерційну освітню мету; характер охоронюваного авторським правом твору; обсяг і значущість використовуваної частини щодо охоронюваного авторським правом твору в цілому; вплив використання на потенційний ринок збуту та цінність охоронюваного авторським правом твору.

Не становить порушення авторського права: виконання чи показ твору вчителями й учнями під час очного навчального процесу, здійснюваного в некомерційному навчальному закладі, в класі або іншому подібному

приміщенні, відведеному для занять; виконання недраматичного літературного або музичного твору чи показ твору під час радіо- або телепередачі, якщо: зазначене виконання чи показ, зазвичай, входять до системи навчання певної державної установи або некомерційного навчального закладу, а також зазначене виконання або показ мають безпосередній зв'язок і суттєве значення для засвоєння учбового матеріалу, наявного в радіо- або телепередачі; виконання недраматичного літературного чи музичного твору або музично-драматичного твору релігійного характеру чи показ твору під час богослужіння в церкві або інших релігійних зібрань; виконання недраматичного літературного чи музичного твору задля одержання прямої або опосередкованої комерційної вигоди та без виплати певного гонорару чи іншої винагороди комусь із виконавців, організаторів, крім виконання у передачі для широкого кола осіб; трансляція передачі, яка включає виконання або показ твору, для прийому широким колом осіб на індивідуальних приймальних пристроях того типу, який зазвичай використовується у приватних будинках, якщо за перегляд або прослуховування передачі не стягується окремої плати, або прийнята таким чином передача не транслюється далі широкому колу осіб; виконання недраматичного музичного твору торговельним закладом, відкритим для широкого кола осіб, без будь-якого прямого чи опосередкованого стягування плати, коли єдиною метою виконання є сприяння роздрібному продажу примірників або звукозаписів твору та виконання не передається за межі закладу і відбувається безпосередньо там, де здійснюється продаж; виконання недраматичного літературного твору в передачі чи під час її, якщо вона спеціально складена та переважно призначена для сліпих та інших осіб з фізичним вадами; одноразове виконання драматичного літера-

турного твору, опублікованого, принаймні, за 10 років до дня виконання, у передачі або під час її, якщо вона спеціально складена та переважно призначена для сліпих та інших осіб з фізичним вадами.

Глава II «Володіння авторським правом і його передавання» (§§ 201–205) охоплює положення про володіння авторським правом (§ 201); відмінність володіння авторським правом від володіння матеріальним об'єктом (§ 202); припинення дії угод про відступлення авторського права та ліцензій, наданих автором (§ 203); оформлення відступлень авторського права (§ 204); реєстрація відступлень та інших документів (§ 205).

Авторське право на твір, охоронюваний відповідно до цього Закону, первинно належить авторові чи авторам твору. Автори спільного твору є співволодільцями авторського права на твір. У разі створення твору за наймом наймач або інша особа, для якої створювався твір, є автором у значенні цього Закону та, якщо сторони не обумовили інше в підписаному документі, володіє всіма правомочностями, що становлять авторське право. Авторське право на кожную окрему частину колективного твору відмежовується від авторського права на колективний твір загалом і належить первинно автору цієї частини.

Володіння авторським правом може бути повністю або частково передано за допомогою будь-якого акта передавання правового титулу чи відповідно до закону та може перейти у спадщину на підставі заповіту або за законом. Будь-яке виключне право, що становить авторське право, може бути передано окремо. Володілець будь-якого конкретного виключного права має право в межах його обсягу на певну охорону всіма засобами захисту, що згідно з цим Законом надаються володільцеві авторського права.

Якщо авторське право, що перебуває у володінні автора — фізичної

особи, або будь-яке з виключних прав, що становить авторське право, раніше цим автором — фізичною особою добровільно не було передано, жодна дія будь-якого державного органу чи його посадової особи, чи організації, що має на меті конфіскацію, експропріацію відступлення або здійснення виключних прав володільця щодо авторського права, не матиме сили відповідно до цього Закону. Цим унеможливується примусовий викуп авторського права державою.

Глава III «Строк дії авторського права» (§§ 302, 305) містить такі положення.

Авторське право на твір, створений на 01.01.1978 року (дата набрання чинності Законом 1976 року) чи пізніше існує від моменту його створення та за винятком випадків, зазначених вище, зберігається протягом життя автора й 50 років після його смерті. Щодо спільного твору, створеного двома або більше авторами, що не працювали за наймом, авторське право зберігається протягом життя останнього, що залишився живим, автора та 50 років після смерті такого автора.

Стосовно твору анонімного, під псевдонімом або твору, створеного за наймом, авторське право зберігається протягом 70 років від року його першого опублікування, або протягом 100 років від року його створення, залежно від того, який строк спливає першим. Якщо до закінчення цього строку особа одного чи кількох авторів твору анонімного або під псевдонімом буде розкрита у відповідних реєстраційних записах або в записах, передбачених цим положенням, авторське право на цей твір зберігається протягом заданого строку, із врахуванням тривалості життя автора, чия особа буде розкрита. Будь-яка особа, що має правомочності в авторському праві на твір анонімний або під псевдонімом, може в будь-який час зареєструвати у Бюро реєстрації авторського права заяву, що розкриває особу одного

чи більше авторів цього твору. Будь-яка особа, що має правомочність в авторському праві, може в будь-який час зафіксувати в Бюро реєстрації авторських прав заяву про дату смерті автора охоронюваного авторським правом твору або заяву про те, що автор живий на певну дату.

Після закінчення 75 років від року першого опублікування твору чи 100 років від року його створення, залежно від того, який строк спливає першим, будь-яка особа, яка одержить у Бюро реєстрації авторських прав завіршений документ, що у відповідних записях відсутнє свідчення про те, що автор твору живий або помер менш ніж за 50 років до цього, має право на припущення, що автора немає в живих, принаймні, протягом 50 років. Добросовісне ставлення до такої презумпції повинно надавати повний захист проти будь-якого позову, спрямованого на порушення авторського права, відповідно до цього Закону.

Усі строки авторського права продовжуються до кінця календарного року, в якому вони спливають.

Глава IV «Знак охорони авторського права. Депонування та реєстрація» (§§ 401–412). Охоплює такі положення.

Щодо знака охорони авторського права: примірники, які забезпечують можливість зорового сприйняття: загальна вимога, місцезрештування знака (§ 401); фонограми звукозаписів: загальна вимога, форма знака, місцезрештування знака (§ 402); частина колективного твору (§ 403); відсутність знака охорони: наслідки відсутності знака охорони для авторського права, наслідки відсутності знака охорони у зв'язку з ненавмисним порушенням авторського права, вилучення знака охорони (§ 405).

Коли б не було опубліковано твір, охоронюваний відповідно до цього Закону, в США чи іншій країні з дозволу володільця авторського права, знак охорони авторського права повинен проставлятися на всіх публічно

розповсюджуваних примірниках, що дозволяє зорове сприйняття твору, як безпосередньо, так і за допомогою машин або пристрою. Знак, який проставляється на примірниках твору, повинен складатися з трьох елементів: символ © (літера С, обведена колом), або слово Copyright, або скорочення Corp.; рік першого опублікування твору; ім'я володільця авторського права на твір.

Коли б не був опублікований звукозапис, який охороняється відповідно до цього Закону, у США або в іншій країні з дозволу володільця авторського права, знак охорони авторського права повинен проставлятися на всіх публічно розповсюджених фонограмах звукозаписів. Знак, який проставляється на фонограмах, повинен складатися з таких елементів: символ ® (літера Р, обведена колом); рік першого опублікування звукозапису; ім'я володільця авторського права на звукозапис.

Відсутність знака охорони на примірниках твору чи фонограми, публічно розповсюджуваних з дозволу володільця авторського права, не робить недійсним авторське право на твір, якщо: знак охорони відсутній на порівняно невеликій кількості примірників твору або фонограми, розповсюджуваних широкому колу осіб; реєстрація твору була здійснена раніше або здійснюється протягом 5-річного строку після опублікування твору без знака охорони та докладаються зусилля, спрямовані на включення знака охорони на всі примірники твору або фонограми, публічно розповсюджені у США після виявлення факту відсутності знака охорони; знак охорони був пропущений на порушення спеціальної вимоги в письмовій формі, що як умову дозволу правоволодільця на публічне розповсюдження примірників твору чи фонограми він повинен мати запропонований знак охорони.

Будь-яка особа, що невинно порушує авторське право, вважаючи

за дозволене для опублікування примірників або фонограм, на яких знак авторського права був відсутній, не зобов'язана відшкодувати фактичну або встановлену законом шкоду та не несе відповідальності за будь-яке порушення авторського права, вчинене за одержання фактичного повідомлення про здійснення реєстрації твору, якщо ця особа доведе, що вона була введена в оману фактом відсутності знака охорони. При розгляді позову про порушення авторського права в такому разі суд може допустити чи не допустити вилучення в порушника доходів, одержаних за рахунок порушення авторського права, і може забронити подальшу діяльність з порушенням авторського права або може вимагати як дозвіл на подальшу діяльність, щоб порушником був сплачений володільцеві авторського права розумний ліцензійний збір у розмірах і на умовах, встановлених судом.

Охорона авторського права, передбачена цим Законом, не втрачає сили, якщо на певних публічно розповсюджених примірниках твору чи фонограми без дозволу на те володільця авторського права знак охорони був вилучений, знищений або виправлений.

Стосовно депонування примірників творів або фонограм Бібліотекою Конгресу (§ 407). Володільця авторського права або виключного права на опублікування твору, виданого зі знаком охорони авторського права у США, зобов'язаний депонувати протягом 3 місяців від дня такого опублікування: два повні примірники кращого видання твору; якщо твір становить собою звукозапис — 2 повні комплекти фонограм кращого видання разом із друкованим та іншим матеріалом, який дає можливість зорового сприйняття, опублікованим спільно з такими фонограмами. Вимоги про депонування не є умовами охорони авторського права. Зазначені примірники твору чи фонограми повинні бути депоновані в Бюро реєстрації авторських прав для вико-

ристання або передавання в розпорядження Бібліотеки Конгресу.

Щодо реєстрації авторських прав (§§ 408, 410–412). У будь-який час протягом строку дії авторського права на опублікований або неопублікований твір володільця авторського права чи будь-якої виключної правомочності на твір може зареєструвати цей твір, надіславши до Бюро реєстрації авторських прав депонований матеріал разом із заявою, грошовим збором. Така реєстрація не є умовою охорони авторського права.

Реєстрація авторських прав визначає, чи підлягає охороні авторським правом депонований матеріал відповідно до цього Закону, чи виконані інші вимоги цього Закону. Після цього реєстратор реєструє заяву та видає заявникові свідоцтво про реєстрацію, засвідчене печаткою Бюро реєстрації авторських прав. При судових розглядах свідоцтво про реєстрацію, одержане раніше або протягом 5 років після першого опублікування твору, є доказом дійсності авторського права та фактів, зазначених у свідоцтві. Доказова сила свідоцтва про реєстрацію, виданого пізніше зазначеного строку, визначається на розсуд суду.

Позов про порушення авторського права не може бути поданий, допоки не буде здійснена реєстрація заяви на авторське право відповідно до цього Закону.

Глава V «Порушення авторського права та засоби захисту» (§§ 501–510) охоплює такі положення. За винятком випадків, коли цим Законом встановлено інше, порушник авторського права зобов'язаний відшкодувати фактичні збитки володільця авторського права, а також доходи, одержані порушником, або встановлену законом шкоду. Володільця авторського права може в будь-який час до прийняття судом остаточного рішення вимагати, замість відшкодування йому фактичних збитків і доходів виплати встановленої законом шкоди за всі по-

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

рушення авторського права в сумі від 250 до 10 000 дол. США на розсуд суду. Коли суд встановить, що порушення авторських прав було здійснено навмисне, він може на свій розсуд збільшити присуджувану суму встановленої законом шкоди до 50 000 дол. США. У тих випадках, коли суд встановить, що порушник не знав і не мав підстав вважати, що його дії порушують авторське право, суд може на свій розсуд зменшити розмір шкоди до 100 дол. США.

Будь-яка особа, що навмисне та з метою одержання комерційної вигоди чи особистого збагачення порушує авторське право, підлягає покаранню відповідно до § 2319 розділу IX Зводу законів США. Можливі конфіскація та знищення чи інше відчуження всіх незаконно виготовлених примірників твору чи фонограми й усіх пристосованих пристроїв або обладнання, використаних при виготовленні таких примірників і фонограм. Проставляння неправдивого знака охорони авторського права, обманне його усунення, введення в оману караються штрафом у розмірі до 2 500 дол. США.

Глава VI «Вимоги щодо виготовлення творів і їх вивезання» (§ 602) стосується порушень при імпорті примірників твору чи фонограми. Без дозволу володільця авторського права згідно з цим Законом, ввезення до США примірників творів або фонограм, придбаних за межами США, є порушенням виключного права на розповсюдження примірників твору чи фонограми, що дає підстави для судового переслідування. Зазначене положення не поширюється на одноразове ввезення особою для особистого використання не більше ніж 1 примірник твору або фонограми.

Глава VII визначає основні функції і структуру та форми документації і публікації Бюро реєстрації авторських прав (§§ 701, 707). Відповідальність за виконання всіх адміністративних функцій і обов'язків, перед-

бачених цим Законом, крім окремо передбачених випадків, покладено на реєстратора авторських прав як директора Бюро реєстрації авторських прав Бібліотеки Конгресу. Реєстратор авторських прав складає та періодично видає каталоги всіх реєстрацій авторських прав.

Глава VIII присвячена Спеціальному суду з авторської винагороди (§§ 801–810). Завданнями незалежного спеціального суду з авторської винагороди як юридичного органу є прийняття рішень щодо погодження розумних ставок авторської винагороди, розподіл авторської винагороди, депонованої в реєстратора авторських прав. Будь-яке рішення Спеціального суду стосовно певної справи може бути оскаржене потерпілою стороною в Апеляційному суді США протягом 30 днів після його опублікування.

Отже, серед основних принципів регулювання авторського права за Законом 1976 року, чинному з деякими змінами і доповненнями і нині, застосовують на увагу такі:

- єдина федеральна система охорони оригінальних авторських творів, як опублікованих, так і неопублікованих, від моменту їх фіксації в будь-якій відчутній формі. Якщо за раніше чинним законодавством момент надання охорони пов'язувався з датою опублікування твору з дотриманням необхідних формальностей, то Законом 1976 року охорона гарантувалася всім творам від моменту їх фіксації у відчутній формі, незалежно від їх опублікування. Водночас була звужена сфера дії загального права штатів за рахунок вилучення неопублікованих творів, традиційно охоронюваних раніше неписаним правом;
- єдині строки правової охорони (період життя автора та 50 років після його смерті), сформульовані як загальна норма Спеціальні строки охорони встановлені лише

для деяких випадків, зокрема щодо службових творів і творів, виданих анонімно чи під псевдонімом;

- можливість передавання за договором виключних прав, які становлять авторське право, як повністю, так і частково, що зруйнувало уявлення про неподільність авторського права, котре існувало в юриспруденції за положеннями Закону 1909 року;
- невід'ємне право авторів, а в деяких випадках і їхніх спадкоємців, припиняти дію переданих за договором авторських прав по закінченні певного періоду часу;
- проставляння знака охорони на кожному примірнику твору, призначену для розповсюдження, а також реєстрація авторського права і передачі виключних прав до третіх осіб як обов'язкова умова для можливості подання позову в разі порушення авторських прав;
- законодавче визнання «добросовісного використання» (*fair use*) твору як однієї з підстав обмеження виключних прав поряд з іншими обмеженнями (використання без одержання прибутку, з науковою та навчальною метою тощо);
- збільшення кількості можливих випадків надання примусових ліцензій (*compulsory licenses*), які дозволяють використовувати охоронювані авторським правом твори без згоди автора, але з виплатою встановленої законом авторської винагороди (зокрема ліцензії для кабельного телебачення, механічного запису, музичних програвачів-автоматів і публічного радіомовлення).

Подальший розвиток нових технологій продовжував упливати на розвиток авторського права.

У 1980 році Закон 1976 року було доповнено повністю переглянутим § 117, яким встановлено правову охорону комп'ютерних програми з однозначним введенням певних обмежень

виключних прав на них (пов'язаних з адаптацією програм і виготовленням їх резервних копій). Згодом Розділ 17 Зводу законів США було доповнено новою главою 9, яка надавала охорону напівпровідниковим мікросхемам, проте формально зазначена глава не стала частиною Закону 1976 року.

У 80-х роках минулого століття встановлено за дозволом автора прямий або опосередкований прокат, оренду чи надання в користування з комерційною метою фонограм і комп'ютерних програм, а також встановлено новий випадок примусового ліцензування щодо домашнього перегляду через супутник.

Значні зміни Закону 1976 року, що набули чинності 01.03.1989 року, були спрямовані на приведення його положень у відповідність до Бернської конвенції. Зокрема, була вилучена норма про обов'язкове проставляння знака охорони під загрозою втрати авторського права, а також відмінена обов'язкова реєстрація передавання виключних прав, яка розглядалась як необхідна умова надання захисту в разі їх порушення. Водночас щодо творів, країною походження яких є США, реєстрація твору продовжувала залишатись умовою, що дозволяла вимагати виплати передбачених законом штрафів («заздалегідь встановлених законом збитків») і компенсації адвокатських послуг).

У 1990 році в Законі 1976 року за окремою категорією авторів уперше були закріплені «моральні права» (§ 106A), введена правова охорона творів архітектури, а також відмінено суверенний імунітет штатів та їхніх посадових осіб щодо допущених ними порушень авторських прав (§ 511).

Суттєвих змін Закон 1976 року зазнав у 1992 році: остаточно була внесена ясність у доктрину «добросовісного використання» через застереження, згідно з яким добросовісне використання поширюється й на неопубліковані твори; введені нові кри-

мінальні штрафи за порушення авторських прав; для вирішення проблеми, пов'язаної з використанням нових технологій домашнього аудіозапису з використанням цифрових джерел, до Закону 1976 року були включені відповідні детально розроблені положення (глава 10, §§ 1001–1010).

Під час імплементації положень Північноамериканської угоди про вільну торгівлю (NAFTA) Розділ 17 Зводу законів США було доповнено новим § 104A, який дозволяє іноземним володільцям авторських прав відновити правову охорону мексиканських і канадських кінофільмів, які перейшли до суспільного надбання в США у зв'язку з недотриманням застереження про проставлення знака охорони. 04.12.1994 року § 104A було викладено в новій редакції, згідно з якою правова охорона надавалася значно більшій кількості творів іноземних авторів, які вважалися раніше в США до суспільним надбанням у зв'язку з недотриманням формальностей.

У 1995 році Конгресом надана правова охорона авторським правозаписам нарівні з іншими видами творів. Так, § 106 Закону 1976 року було доповнено положенням — шостим виключним правом на твір стосовно звукозаписів: право публічно виконувати охоронюваний авторським правом твір за допомогою цифрової аудіопередачі.

У 1997 році прийнято Закон США проти електронних крадіжок, яким

внесено зміни до положень розділів 17 і 18 Зводу законів США стосовно кримінальних правопорушень у галузі авторського права. Передбачена, зокрема, кримінальна відповідальність за незаконне відтворення та розповсюдження творів, зокрема електронними засобами (§ 506(a) Закону 1976 року). Зазначений Закон ліквідував існуючу невизначеність щодо операторів комп'ютерних пунктів інформаційного обміну, котрі раніше без згоди правоволодільця безплатно надавали користувачам копії комп'ютерних програм, не боячись кримінальної відповідальності за вчинене.

Важливі зміни в регулюванні авторських правовідносин пов'язані з прийняттям у 1998 році трьох законів.

Першим законом було збільшено на 20 років строк охорони авторського права: тривалість життя автора та 70 років після його смерті.

Другим законом було дещо модифіковано чинне раніше обмеження авторського права на публічне виконання твору шляхом надання деяким діловим установам права як фоновий супровід виконувати музичні твори для розваги клієнтів.

Третім, найбільш значимим актом 1998 року, став Закон про авторське право в цифровому тисячолітті (DMCA). ♦

Список використаних джерел

1. *Захист прав інтелектуальної власності: досвід Сполучених Штатів Америки ; зб. документів, матеріалів, статей. — К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2003.*
2. *Свод законов Соединенных Штатов Америки : раздел 17 : авторское право / Гражданское, торговое и смежное право капиталистических стран : сб. нормативных актов : учеб. пособие. — М. : Изд-во УДН, 1988.*
3. *Мирзоян С. Становление и развитие авторского права США / С. Мирзоян // ИС. Авторское право и смежные права. — 2003. — №. 1.*